

ji pozorujeme nezakrytou. Takovou, jaká je. Řekové velice trpěli tím, že se jim skutečnost zdála skrytá.

Všechno vidíme jakoby zastřené závojem a skutečnost beztak nepoznáváme. Ježíš si nárokuje právo odhalit tento závoj skrývající podstatu věcí, protože on rozumí a prohlédá. Dohlédá k základům jsoucna a skutečnost poznává tak, jak je před Bohem, a dotýká se prazákladu veškerého bytí.

I mě Pán přivádí k pravdě o mé podstatě. Rozjímám-li jeho slova, mají moc strhnout závoj, kterým jsem zahalil celou svou osobní skutečnost, která mi byla nepřijemná. Zavádí mě do propasti mé duše a odkrývá je přede mnou. Tvrdí o pravdě, že má osvobozující moc. *Zůstaňte-li v mém slovu, jste opravduými učedníky. Poznáte pravdu a pravda vás učiní svobodnými* (Jan 8,31n). Kdo před jeho pravdou utíká, toho začne pronásledovat strach, že ho pravda přece jen jednou dostihne a že druzí poznají, co skrývá za předstíranou fasádou. Při setkání s Ježíšem se nemohu skrývat – moje pravda je odhalena, ale právě tím mě osvobozuje a vede k pravému životu.

Já jsem život. Po životě přece toužíme všichni, a přesto si pod tímto pojmem každý představuje něco jiného. Pro jednoho to znamená co nejvíce toho prožít, cestovat a poznávat lidi. Další tím chápe vitalitu a novou životní kvalitu. Jiný za něj pokládá plně prožívat přítomný okamžik, intenzivně vnímat a zakoušet sebe samého a všechno kolem. Pán nazývá životem sám sebe a činí si nárok na naplnění naší touhy po životě a vitalitě. Teprve skrze něho lze zakusit (jak říká), co znamená skutečné bytí.

V Prologu svatého Jana čteme: *V něm byl život a život byl světlo lidí* (Jan 1,4). Autor prvního Janova listu píše: *Ten život byl zjeven* (1 Jan 1,2). Celé své poselství shrnul Kristus do slov: *Já jsem přišel, aby (moje ovce) měly život a měly ho v hojnosti* (Jan 10,10). Jaká zkušenost se skrývá za těmito slovy? Učedníci zjevně vnímali svého Mistra jako člověka, ze kterého pramenil život. Nebyl to žádný nudný kazatel. V jeho blízkosti život rozkvětal: když začal mluvit, v jeho posluchačích cosi ožívalo.

Ještěže se spolehli na jeho slovo, najednou věděli, co to znamená skutečně žít. Vždyť přišel proto, abychom měli život v hojnosti. Sám na sobě zjevuje, co znamená žít – a je to rozhodně víc než hodně zažít. Skutečného života jsme dosáhli teprve tehdy, když se v nás naplno rozproudil. Jan tvrdí, že v nás může kolovat jen tehdy, má-li podíl na tajemství života samého – Božího.

Vydějme se dnes vědomě na cestu, kterou máme v plánu. Kam kráčíme? Jak chápeme slova: dokázat žít, být na cestě?

Co pro nás znamená život? Kdy si uvědomujeme, že skutečně žijeme? Co k životu potřebujeme? Co nám pomáhá skutečně žít? Jaký význam má pro nás pravda? Dokážeme čelit pravdě o sobě, nebo se jí vyhýbáme? Zakusili jsme už někdy, že se nadzvedla rouška a my jsme zahlédli skutečnost? Tehdy jsme se dotýkali pravdy. Hleděli jsme až na dno skutečnosti. Tehdy nám bylo všechno jasné.

Anselm Grün – 50krát Ježíš

Uvedené knihy je možné zakoupit na adrese www.ikarmel.cz

Prameny, odkazy

Francis J. Moloney – Evangelium podle Jana – Sacra pagina; Průvodce životem – Jan (Luxpress); Angelo Scarano – www.pastorace.cz; Petr Karas – Boží slovo na každý den; Jindřich Fencel – www.biblickedilo.cz;

Vydává Pastorační středisko brněnské diecéze ve spolupráci s Karmelitánským nakladatelstvím jako součást diecézního biblického programu Vezmi a čti. Ke stažení na www.vezmiacti.cz.

5. neděle velikonoční – cyklus A

18. května 2014

Ježíš řekl svým učedníkům: ¹„Ať se vaše srdce nechvěje! Věřte v Boha, věřte i ve mne. ²V domě mého Otce je mnoho příbytků. Kdyby nebylo, řekl bych vám to. Odcházím vám připravit místo. ³A když odejdu a připravím vám místo, zase přijdu a vezmu si vás k sobě, abyste i vy byli tam, kde jsem já. ⁴Cestu, kam já jdu, znáte.“ ⁵Tomáš mu řekl: „Pane, nevíme, kam jdeš. Jak můžeme znát cestu?“ ⁶Ježíš mu odpověděl: „Já jsem cesta, pravda a život. Nikdo nepřichází k Otci, než skrze mne. ⁷Kdybyste znali mne, znali byste i mého Otce. Nyní ho už znáte a viděli jste ho.“ ⁸Filip mu řekl: „Pane, ukaž nám Otce – a to nám stačí.“ ⁹Ježíš mu odpověděl: „Kdo viděl mne, viděl Otce. Jak můžeš říci: ‚Ukaž nám Otce?‘ ¹⁰Nevěříš, že já jsem mluvil v Otci a Otec je ve mně? Slova, která k vám mluvím, nemluvím sám ze sebe; to Otec, který ve mně přebývá, koná své skutky. ¹¹Věřte mi, že já jsem v Otci a Otec ve mně. Když nevěříte, věřte aspoň pro ty skutky. ¹²Amen, amen, pravím vám: Kdo věří ve mne, i ten bude konat skutky, které já konám, ba ještě větší bude konat, protože já odcházím k Otci.“

Jan 14,1-12

Úvod k meditaci

Ježíš odchází k Otci, aby nám tam připravil místo. Touží po tom, abych i já jednou byl tam, kde je on. Jak silně to ukazuje na jeho vztah ke mně. Také říká: *Ať se vaše srdce nechvěje. Věřte v Boha, věřte i ve mne. Otec je ve mne.* Nechce tedy, abychom se chvěli v pohledu na naši budoucnost. Jakkoli je budoucnost pro nás spíše velkou neznámou, podporuje nás, abychom mu důvěřovali, v každém okamžiku bude s námi. Jak se dívám na svoji budoucnost? Věřím, že se nás tam Pán zastane, že nám dodá dostatek síly a inspirace? Může tak pro mne být budoucnost připravovaným Ježíšovým darem pro nás?

Výklad biblického textu

Kontext: Tento text patří do velmi dlouhého celku Ježíšovy poslední řeči na rozloučenou (Jan 13,1-17,26). Tento literární útvar nebyl v tehdejší době neobvyklý: autor shromáždil více myšlenek do obsáhlejší řeči, která pak představuje životní odkaz hlavního hrdiny. Celý tento úsek Janova evangelia je uvozen pro děj významnou událostí – poslední večeří před Velikonocemi: *Bylo před velikonočními svátky. Ježíš věděl, že přišla jeho hodina, kdy měl přejít z tohoto světa k Otci. A protože miloval svoje, kteří byli ve světě, projevil jim lásku až do krajnosti.* (Jan 13,1) Následuje pak gesto umývání nohou při poslední večeří s učedníky. Do tohoto Ježíšova postoje a situace zapadá i dnešní úryvek o odchodu k Otci.

1 Ať se vaše srdce nechvěje! Věřte v Boha, věřte i ve mne: Předchozí Ježíšova slova, kdy hovoří o svém odchodu, mohla v apoštolech probouzet smutek a nejistotu. Proto Ježíš chce znovu upevnit jejich víru a důvěru v Otce i v Ježíše. Pokud jde o výzvu ve víru v Ježíše, může se zde promítnout i ta skutečnost, že za několik hodin ho uvidí zatčeného, opovrženého a odsouzeného na smrt – což je něco, co by učedníci lidsky nebyli schopni unést.

2 V domě mého Otce je mnoho příbytků. Kdyby nebylo, řekl bych vám to. Odcházím vám připravit místo: Ježíš se pouští do podrobnějšího vysvětlení významu jeho nadcházejícího odchodu. Dům Ježíšova otce je Boží království, kde je mnoho míst, kde mohou učedníci přebývat. Ježíš tedy jasně říká, že odchází tam, kde budou mít svoje doma i jeho učedníci.

1. čtení:

Sk 6,1-7

2. čtení:

1Pt 2,4-9

Evangelium:

Jan 14,1-12

Srovnání:

Jan 14,27;

Jan 12,26;

17,24;

Jan 10,3;

Žid 10,20;

Jan 8,19;

Jan 12,45;

Ko 1,15;

Žid 1,3;

Jan 10,30.38;

14,20; 17,21;

8,26; 12,49;

14,24; 5,36;

Jan 7,33;

13,1; 14,28

Za podstatným slovem *monai* (*příbytky*) se skrývá janovské užití slova *menein*, kterým se označuje trvalé bydlení či přebývání.

5 Tomáš mu řekl: Pane, nevíme, kam jdeš. Jak můžeme znát cestu?: Tomášova otázka odráží pokračující neochotu vyrovnat se se všemi důsledky konce Ježíšova pozemského příběhu. Na druhou stranu můžeme říci, že tento a následující verš patří k nezákladnějším a nejdůležitějším místům v Písmu. Je zde totiž vyjádřená otázka: *Jak mohu nalézt Boha*, a odpověď: *jedině skrze Ježíše*. Ježíš je cesta, protože je Bůh i člověk.

6 Já jsem cesta, pravda a život. Nikdo nepřichází k Otci, než skrze mne: Ježíš zcela odhaluje, co nebo spíše kdo je cestou k Otci, cestou do oněch věčných příbytků v Božím království – cestou, pravdou a životem je on sám, Ježíš jako osoba. To je mnohem víc než jakékoli návody a poučení. Ježíš ukazuje sebe jako právoplatné a spásu dávající zjevení Boha samotného.

8 Filip mu řekl: Pane, ukaž nám Otce – a to nám stačí: Filipova reakce *Ukaž nám Otce* je prosbou o zjevení Boha (viz analogickou modlitbu Mojžíšovu *Ukaž mi tvou slávu* – Ex 33,18). On stále ještě nepochopil, že Otec už zjevný v Kristových slovech a znameních byl. Proto přichází Ježíšova odpověď: *Kdo viděl mne, viděl Otce*.

12 Kdo věří ve mne, i ten bude konat skutky, které já konám, ba ještě větší bude konat, protože já odcházím k Otci: Zmíněné skutky nejsou totožné se *znameními* – jiným janovským pojmem. Skutky zahrnují celé Ježíšovo působení, jeho znamení i jeho hlásání slovem. Po Ježíšově odchodu budou takové skutky, a dokonce ještě větší, konat věřící. Ježíšovo působení nekončí totiž jeho odchodem, bude pokračovat ve skutcích věřících, bude pokračovat v síle Ducha, kterého Ježíš po svém odchodu sešle.

K tématu

Všechno tíhne k nebi!

Člověk je stvořen pro nekonečno. Potvrzují to všechna velká náboženství a každý hlouběji uvažující člověk vnímá transcendentní rozměr svého bytí a nekonečnost hledá. Jenom není bezvýznamné, v čem ji hledá. Nekonečnost totiž určuje cíl, a tedy i smysl jeho existence, určuje jeho život a hodnoty. Není jedno, jestli cílem mého života bude například jakési rozplynutí moji individuality v nirváně skrze opakované reinkarnace, nebo jestli moje já dojde své plnosti v Ježíši Kristu. A nejde tu jen o mne a moji blaženost. Můj život je spojen s druhými, oni jsou spojeni se mnou. Člověk, to je společenství vztahů. Celé lidstvo představuje jakousi síť vztahů. A tato síť, do které je vetkán i můj individuální život, je tažena k věčnosti. Záleží na mně, co zasévám do sítě vztahů okolo sebe. „Nikdo nežije sám. Nikdo nehřeší sám. Nikdo nebude spasen sám,“ připomíná Benedikt XVI.

Žijeme ve stále silící diktatuře relativismu. Popírá se objektivnost pravdy, existuje jen pravda moje, tvoje, každý si může vybrat, co považuje za pravdu. Jistě, jsou různé cesty k pravdě a mnohé cesty na ní participují, ale pravda je jen jedna. Všichni se jednou setkáme s Bohem, a tento Bůh bude mít tvář Ježíše Krista. Toho, který o sobě řekl, že jen on je cesta, pravda a život. Křesťan nemůže přijmout relativizaci pravdy, jinak jeho život ztratí jasný cíl a smysl. Nemá být ani tím, kdo pravdu diktuje, ale spíš má být jejím pokorným hledačem v duchu své víry. A zároveň jejím služebníkem a svědkem.

Křesťana dneška a zítřejška nečekají lehké časy, ale Ježíš je s námi až do konce věků. To není fráze, to je velká jistota. A Ježíš mne vede ke svědectví o životě v jeho úplnosti, o jeho zasazení do dějin lidstva, které „tíhne k nebi“. Jedno je jisté, pokud my, křesťané, nebudeme poukazovat na završení života a dějin v Kristu, budou okolo nás bujet falešné mesianismy a naděje, které potáhnou lidi opačným směrem. Ježíš ti dal do srdce mocný nástroj, svou lásku. V jejím jménu a moci dělej všechno pro to, aby ten kousek sítě vztahů okolo tebe tíhнул k nebi. A svět bude krásnější.

Veronika Katarína Barátová – Velká malá Terezie

Ježíš posiluje důvěru svých učedníků příslibem: „V domě mého Otce je mnoho příbytků ... odcházím vám připravit místo“ (Jan 14,2). Chystá se vstoupit do domu svého nebeského Otce, do plnosti Božího království, ještě předtím však slibuje svým učedníkům, že ono oddělení bude pouze dočasné:

„A když odejdu a připravím vám místo, zase přijdu a vezmu si vás k sobě, abyste i vy byli tam, kde jsem já“ (Jan 14,3).

To je velká útěcha připravená pro ty, kdo prožívají hluboký vztah k Ježíšovi, protože podle Mistrových slov nic a nikdo tyto učedníky nemůže vyrvat z jeho rukou (srov. Jan 10,28–29). To platí již nyní a bude to platit také na konci časů, až Kristus přijde ve slávě a vezme je s sebou.

Ježíš ale ví velmi dobře, že nestačí hovořit o cíli – je nutné také ukázat cestu, která k němu vede. Proto také dodává: „Cestu, kam já jdu, znáte“ (Jan 14,4). Tomáš však nerozumí, a proto se táže: „Pane, nevíme, kam jdeš. Jak můžeme znát cestu?“ (Jan 14,5); přitom právě on nedávno povzbuzoval ostatní učedníky, aby kráčeli spolu s Ježíšem a spolu s ním položili život (srov. Jan 11,6).

Ježíš tedy odpovídá: „Já jsem cesta, pravda a život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne“ (Jan 14,6). Tato velmi slavnostní slova vyjadřují jedinečnost křesťanství: od okamžiku, kdy se Bůh v Ježíšovi stal člověkem, otevřel cestu, jedinou cestu, po níž k němu lze dospět. Opravdu ten, kdo chce poznat Boha, musí poznat Ježíše; kdo chce věřit v Boha, musí věřit také v Ježíše. Pravda je osoba, pravda je Ježíš Kristus – on nám svým životem ukázal cestu, která vede k Otci. Tou cestou je způsob Ježíšova života. Když tedy budeme žít tak, jak žil on, můžeme mít účast na jeho životě, který je také životem v plnosti, životem věčným.

Když se náš Bůh chtěl plně zjevit, učinil to skrze jednoho člověka, skrze Ježíše, jenž je obrazem neviditelného Boha (srov. Kol 1,15). Tohle je naše pevná víra a je to také cesta, kterou kráčíme směrem k setkání s Pánem Ježíšem v očekávání jeho druhého příchodu ve slávě, až nás vezme k sobě.

Enzo Bianchi – *Hlásej Slovo* – roční cyklus A

Ježíš – cesta, pravda a život

Ve své řeči na rozloučenou pronáší Ježíš těsně před svou smrtí pamětihodnou větu: „Já jsem ta cesta, pravda i život“ (Jan 14,6). O ní přemýšleli a diskutovali nejen filozofové a teologové. Dotýká se také mnoha lidí, protože jí nerozumějí, ale v jejich nitru jako by rozestřívala nějakou strunu. Otázka tedy zní, jak se lze přiblížit zkušenosti, kterou směl s Ježíšem prožít Jan, jestliže dokázal tato slova zachytit.

Zaznamenáním této zkušenosti vytváří Jan neodvolatelnou skutečnost. Jednou vyslovené slovo je jako vlna, která běží kupředu, dokud nezasáhne všechny vrstvy naší duše a všechny oblasti tohoto světa. Ježíšovo slovo nám otvírá tajemství našeho lidství.

Já jsem ta cesta. Ve všech náboženstvích je cesta důležitým symbolem lidského života. Člověk je poutníkem, který nesmí zůstat stát na místě. Poutník se proměňuje. Cesta má svůj cíl – tím je život a poznání, cesty k němu jsou ale často dlouhé a klikaté. Mnohdy vedou oklikami, slepými uličkami, uzounkými pěšinkami – občas i bloudíme. Při putování pouští předcházeli Bůh svůj lid na cestě do Zaslíbené země a nesl jej jako milovaného syna. Přesto lid nevěřil tomu, *který chodí cestou před vámi, aby vám vyhlédl místo k utáboření* (Dt 1,33). Podobně předchází také Ježíš své učedníky. *Jdu, abych vám připravil místo* (Jan 14,2). Pán nás předchází, aby nám v nebi připravil místo ke klidnému spočinutí, on je tou cestou k Bohu. Kdo na něho spolehně, nalezne svou cestu k životu a k Bohu. Ta není vždy pohodlná; může se stát křížovou cestou, která nám zkříží plány a obtíží nás křížem. Velice často vede naše cesta bludištěm klikatých pěšin, dokud nedospějeme ke skrytému středu svého duchovního života, dokud neobjevíme své pravé já, a tím Boha jako ústřední bod života.

Já jsem ta pravda. Jestliže Ježíš nazývá sám sebe pravdou, je třeba, abychom se blíže podívali na řecký výraz pro pravdu. *Aletheia* znamená, že je odstraněn závoj skrývající skutečnost, a my